

בית המקדש הראשון - ארועים היסטוריים - קטע

דוד כּוּבֵשׁ אֶת יְרוּשָׁלַיִם

דוד הָיָה הַמֶּלֶךְ הַשְּׁנִי שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

הוא רָצָה לְהַפְּךָ אֶת יְרוּשָׁלַיִם לְעִיר הַבִּירָה שֶׁל הַמַּמְלָכָה שְׁלוֹ. בְּזִמְנֵן הַזֶּה גָּרוּ בְּעִיר אֲנָשִׁים שֶׁקָּרְאוּ לָהֶם "יְבוּסִים". לְעִיר קָרְאוּ "יְבוּס".

דוד כּוּבֵשׁ אֶת יְבוּס בְּתַחֲבוּלָה נֹעֶצֶת.

הוא קָרָא לָהּ "יְרוּשָׁלַיִם" וְהַפְּךָ אוֹתָהּ לְעִיר הַבִּירָה שֶׁל מַמְלַכַת יִשְׂרָאֵל.

דוד רָצָה לְבַנוֹת לָהּ מְקֻדָּשׁ בִּירוּשָׁלַיִם. ה' שָׁלַח אֶת נָתָן הַנְּבִיא לֹאמֵר לְדָוִד: " אַתָּה לֹא תִבְנֶה לִי בַיִת הַמְּקֻדָּשׁ. הַבֵּן שֶׁלְּךָ יַעֲשֶׂה אֶת זֶה".

מָה כְּתוּב כָּאן?

התבוננו בסרטון "כיצד כבש דוד המלך את ירושלים"
[מכון מגלי"ם]. צירו את כבוש ירושלים.

שלמה בונה את בית המקדש

לדוד היו כמה בנים. שלמה היה הבן שמלך אחריו.

שלמה המלך היה מפרסם בחכמתו. שלמה בנה את
ירושלים וחזק אותה. על הר המזרחה הוא הקים את
ארמון המלך ואת בית המקדש.

אחרי חנכת המקדש, ה' התגלה אל שלמה ואמר לו:
"אם תעבד אותי כמו דוד אביך- מלכות בית דוד תעמד
לעולם. אם תעזב את דרכי- בית המקדש יהרס וישראל
יצאו לגלות"

בצעירותו- שלמה עבד את ה'. בסוף ימיו, הוא עזב את
ה' והתחיל לעבד עבודה זרה.

מה כתוב כאן?

**מְשִׁימָה: צְפוּ בְּ"סִיּוּר וִירְטוּאָלִי בְּבֵית הַמְקֻדָּשׁ הָרִאשׁוֹן".
שֶׁל "מְכוּן הַמְקֻדָּשׁ". צִירוּ אֶת מְקֻדָּשׁ שְׁלֹמֹה.**

עֲנֵשׁ עַל חֲטָאִים שֶׁל שְׁלֹמֹה

אַחֲרֵי שֶׁשְׁלֹמֹה מָת- עַם יִשְׂרָאֵל הִתְחַלַּק לְשֵׁנֵי מַמְלָכוֹת:
מַמְלַכַת יְהוּדָה וּמַמְלַכַת יִשְׂרָאֵל.

חֲלַקַת הַמַּמְלָכָה הִיְתָה עֲנֵשׁ מֵה' -

כְּשֶׁשְׁלֹמֹה הָיָה צָעִיר הוּא עָבַד אֶת ה'.

בְּסוֹף יָמָיו הוּא עָזַב אֶת ה' וְהִתְחִיל לְעַבֵּד אֱלִילִים. ה'
כָּעַס עַל שְׁלֹמֹה וְהִחְלִיט לְהַעֲבִיר אֶת הַשְּׁלֹטוֹן לְמִשְׁפַּחַה
אַחֶרֶת.

בְּגִלָּל הַהִבְטָחָה שֶׁל ה' לְדָוִד הוּא לֹא סָלַק אֶת בֵּית דָּוִד
לְגַמְרֵי מֵהַשְּׁלֹטוֹן. ה' הִשְׁאִיר לְמִשְׁפַּחַה שֶׁל דָּוִד אֶת
הַשְּׁלֹטוֹן עַל נְשֵׁבֵט יְהוּדָה.

מָה כָּתוּב כָּאן?

העם מבקש להפחית מסים

לבן של שלמה קראו "רחבעם". למתנגד שמרד בו קראו
"ירבעם".

הארוע שפלג את הממלכה לשנים קרה בטקס ההמלכה
של רחבעם בן שלמה.

בזמן ההמלכה, אנשי ישראל פנו אל רחבעם בבקשה:
"אבא שלך הטיל עלינו הרבה מסים. נעבד אותך אם
תוריד מסים".

הזקנים והחכמים יעצו לרחבעם לקבל את בקשת העם.
החברים שלו הציעו לו לענות לעם דברים קשים.

מה כתוב כאן?

ממלכת ישראל

עם ישראל הזה מחלק לשתי ממלכות: ממלכת יהודה
וממלכת ישראל

ממלכת ישראל היתה בחלק הצפוני של ארץ ישראל.
הממלכה הרכבה מהשבטים אפרים, זבולון, יששכר,
אשר, נפתלי, דן, מנשה, גד וחלק משבט לוי. בהתחלה
עיר הבירה שלה היתה שכם. בהמשך עיר הבירה היתה
שומרון.

מלכי ישראל לא הלכו בדרכי ה' ועודדו פלחנים של
עבודה זרה.

ה' שלח מספר נביאים למסור את דבריו למלכי ישראל.
מלכי ישראל לא הקשיבו לנביאים.

מה כתוב כאן?

ממלכת יהודה

ממלכת יהודה היתה בחלק הדרומי של ארץ ישראל.
הממלכה הרכבה משבט יהודה, שבט בנימין וחלק
משבט לוי.

המלכים ששלטו בממלכת יהודה היו כלם משושלת בית
דוד. עיר הבירה שלה היתה ירושלים ובמרכז עמד
בית המקדש.

חלק ממלכי יהודה שמרו על מצוות ה' ועשו את דבריו,
אחרים עשו את הרע בעיני ה'.

ה' שלח מספר נביאים למסור את דבריו למלכי יהודה.
המפורסמים שבהם הם ישעיהו וירמיהו.

מה כתוב כאן?

אנשי יהודה חוטאים

אנשי יהודה חשבו שהמקדש יגן על ירושלים מכל פגע.
המחשבה הזאת הייתה מחשבה מטעית-
המקדש הוא הבטוי לקשר של ה' לעם ישראל. למקדש
יש משמעות רק כשעם ישראל מתנהג בצורה מתאימה
לעם קדוש.

בסוף ימי בית המקדש הראשון אנשי יהודה התנהגו
בצורה שלא מתאימה לעם קדוש. במקדש הקריבו
קרבנות אבל העם עבד עבודה זרה. היו הרבה מלכים
שעבדו עבודה זרה. היו מקרים בהם הפהנים עבדו
עבודה זרה בבית המקדש. האנשים לא שמרו את חקי
התורה. העשירים וחזקים נצלו את החלשים.

מה כתוב כאן?

נבואות חרבן

ה' שלח לעם ישראל נביאים.

הנבאים הזהירו את המלכים ואת העם: "אם לא תשנו את ההתנהגות שלכם - ירושלים תחרב, בית המקדש יהרס ואנשי יהודה יצאו לגלות".

המלכים והעם העדיפו לא להקשיב לנביאים.

הם העדיפו להאמין שה' לא יתן להרס את המקדש שלו ולהוציא את העם שלו לגלות.

מה כתוב כאן?

יְרַמֶּיהוּ

ה' שֶׁלַח אֶת הַנְּבִיא יְרַמֶּיהוּ לְהַזְהִיר אֶת הַמְּלָכִים וְאֶת הָעָם.

יְרַמֶּיהוּ קָרָא לָעָם לְחַזֵּר בְּתַשׁוּבָה.

יְרַמֶּיהוּ הַזְהִיר אֶת הַמְּנַהֲיָגִים: "אַל תִּמְרְדוּ בְּמֶלֶךְ בְּבִלְ! אִם תַּעֲשׂוּ אֶת זֶה הַבְּבָלִים יִנְצְחוּ אֶתְכֶם, יַהֲרִסוּ אֶת בַּיִת הַמִּקְדָּשׁ וַיּוֹצִיאוּ אֶת כָּל הָעָם לְגָלוּת".

הַמְּלָכִים וְהָעָם לֹא שָׁמְעוּ לְאַזְהָרוֹת שֶׁל יְרַמֶּיהוּ.

מָה כְּתוּב כָּאן?

השלטון הבבלי

לקראת סוף תקופת בית המקדש הראשון, הבבלים
כובשים את ארץ ישראל.

הויקים מלך יהודה מחליט למרד בבבל.

הבבלים שולחים כחות צבא, מדכאים את המרד
ואוסרים את הויקים.

הויכין בנו מולך תחתיו. מלכותו של הויכין נמשכת
מספר חדשים. אחרי מספר חדשים הבבלים חוזרים
לירושלים. הם מוציאים לגלות את הויכין ואת כל
האנשים החשובים והעשירים ביהודה. הם לוקחים אתם
כשלל את כלי המקדש.

מה כתוב כאן?

מצור על ירושלים

נבוכדנצר מלך בבל ממליך את מתניה למלך יהודה.
נבוכדנצר משנה את שמו של מתניה ל"צדקיהו".
בשנה התשיעית למלכותו, צדקיהו מחליט למרד בבבל.
מלך בבל יוצא למסע עונשין נגד ממלכת יהודה.
בעשרה בטבת הצבא הבבלי מגיע לירושלים. קשה
מאד לכבש את ירושלים כי היא מקפת בחומות חזקות.
הצבא של נבוכדנצר מקיף את העיר ומטיל עליה
מצור.

החילים הבבלים שצרים על ירושלים לא נותנים להכניס
לתוכה אכל. תושבי ירושלים סובלים מרעב ומחלות.

מה כתוב כאן?

חרבן בית המקדש

אחרי שנה וחצי של מצור, הבבלים מצליחים לפרץ את חומות ירושלים.

צדקיהו ואנשיו בורחים מהעיר, אבל נתפסים על ידי החילים הבבלים.

נבוכדנצר מלך בבל שולח את נבוזרדאן לשרף את בית המקדש. נבוזרדאן הורס את ירושלים ושובר את החומות שלה.

רבים מתושבי יהודה יוצאים לגלות בבבל.

מה כתוב כאן?

משימה: צפו בסרטון "הכבוש הבבלי וחרבן בית המקדש הראשון" של מכון מגלי"ם.

בְּנוּ דָגָם שֶׁל חוֹמָה וּכְלֵי מְצוֹר.

רצח גדליהו בן אחיקם

חלק מתושבי יהודה עדין נשארו בארץ ישראל. מלך
בבל מנה את גדליהו בן אחיקם לנציב [מושל] על
יהודה.

גדליהו בן אחיקם קרא לכל היהודים באזור לחזור
ולהתישב בערי יהודה הנטושות.

יהודי בשם ישמעאל בן נתניה רצח את גדליהו פחות
מחדשים לאחר מניו לנציב.

הרצח זעזע ויאש את אנשי יהודה. הם פחדו מאד
מנקמה של מלך בבל וברחו למצרים. הישוב היהודי
בארץ ישראל נחרב לחלוטין.

מה כתוב כאן?

ימי אבל שנקבעו לזכר חרבן בית המקדש הראשון:

חרבן בית המקדש היה אסון דתי ולאומי. לזכר חרבן בית המקדש הראשון נקבעו שלושה ימי אבל:

עשרה בטבת: היום בו הצבא הבבלי החל במצור על ירושלים. ביום הזה אסור לאכול ולשתות.

תשעה באב: היום בו נהרס בית המקדש. בתשעה באב אסור לאכול ולשתות. בנוסף לאכילה ושתיה אסורים עוד ענוגים של הגוף.

צום תשעה באב נמשך משקיעת החמה עד צאת הכוכבים ביום שלמחרת.

צום גדליה: ביום בו נרצח גדליהו בן אחיקם ושארית הישוב יהודי נטשה את ארץ ישראל. ביום הזה אסור לאכול ולשתות.

מה כתוב כאן?

